

Kolokvij o biskupu Pavlu Sučiću

8. stranica

VI. Pasijska baština

10. stranica

Crne pisanice

12. stranica

Komentar

Žao mi Vazma

Ako bi na meni stalo, iz korizmenoga vrimena bi u svaku dob isključila predizbornu kampanju. To je čas meditiranja, dobrih činov, stišavanja, a umjesto toga svaki dan na nas curi blato, močvara, oduravanje, zbantovanje, nevjerojatni čini i zgoditki tako da ne moreš nek mi-moići. Da bi stalo na meni, ne bi dopustila da ljudi imaju čut da moraju izajti na ulice protestirati zbog svojih prav, ke potiskuju ljudska prava onih ki simo zajdu mačem, nožem, sa ciljem izivljavanja, teroriziranja, zavolj kradje dana na stranjski račun, krijumčarenja, zbog izabranih zločinačkih namjerov, ali uprav za to, kad ne kanu biti roditelj1, ali roditelj2, jer ne kanu da u njevoj dicit sve prirodno, u društvenom odgoju zakonom bude nakraj potisnuto, a ono umjetno skupa sa svom silom po političkoj volji navličeno. Prepovidala bi uz veliku kaštigu govor oduravanja u javnom žitku, na društveni mriža, po ulica, prez razmišljanja hitila bi u zatvor gizdavoga mladića ki na fejsu pozira razapetim cuckom na križu, kot plod pobludjenoga uma. Svezala bi nebeske kanale od godine da se rijeke ne istupu iz korita da se zemlja ne popuca, brižići se ne srušu u dolinu, poharajući sve hiže ke nek stoju na putu. Ne bi dopustila niti zemlji da iz svojega droba trese zemlju tako plašeći živa bića ka će si dobro zamerhati tu neugodnu čut za žitka. Nikomur ne bi dala da hodi u žepu s nožem, sabljami, minami, granati da to hasnuje za ranjenje nedužnih ljudi, sijući smrt, strah, fizičke i duševne traume. Kad bi na meni stalo, ne bi imali heroje, ki se moraju žrtvovati (jer su je još u ti vridnosti othranili da moraju u svemu drugim pomoći), koga ne bi smili uprav oni izglasati junakom, ki su podmuče direktno ili indirektno krivi u strašni zgubitki. Ne bi dala da zlonamjerniki se šeću nutra-van na europskom hodniku polag toga da nas „spametne i arogantne sile“ nagovaraju, kako nam je prepričenje slobode, zgubljenje sigurnosti, zavolj porasta gospodarstva i zdebljanja brojke stanovništva svakako izloženo zanemarenju. Provokacije, silovanja, maltretiranja, ubijanja, zemljotresi, tragedije, protesti, svadje i nemiri – s ovom izabranom paletom nas ulovi Veliki tajedan, al mi je žao Vazma, i svita kuda je krenuo...

Tiho

Glasnikov tjedan

Usput zabilježeno u sedamnaestoj godini trećeg tisućljeća nove ere. Kako donosi Hina, 11. ožujka zastupnici kineskog parlamenta velikom su većinom prihvatili ustavni amandman koji ukida ograničenje od dva predsjednička mandata, i time otvorili put sadašnjemu šefu države Xiju Jinpingu za neograničen ostatak na vlasti. Objava rezultata glasovanja 3000 zastupnika Svekineskoga narodnog kongresa pokazala je da je ustavni amandman prihvaćen sa samo dva glasa „protiv“ i s tri suzdržana glasa. Amandman je prošloga mjeseca predložila kineska Komunistička partija i bilo je sigurno da će biti prihvaćen jer je kineski kongres popunjen lojalnim članovima stranke koji se ne bi nikada usprotivili partijskom prijedlogu. Time je otvoren put da 64-godišnji Xi, najmoćniji kineski predsjednik u više od četvrt stoljeća, ostane na čelu države i nakon isteka mandata 2023. Godine. Xi, koji sebe smatra zagovornikom „velikoga preporoda kineske nacije“, želi se na Zapadu predstaviti kao vođa moderne i poštovane supersile do 2050. godine, ali bez ustupaka kad je riječ o pojedinačnim slobodama, piše agencija AFP. Agencija Reuters prenosi da su odani partijski članovi koji sudjeluju na godišnjem zasjedanju kongresa rekli da je odluka vrlo popularna u kineskom narodu.

Dana 14. ožujka na mrežnim stranicama Ministarstva ljudskih resursa, Fonda za razvoj ljudskih potencijala objavljene su odluke I. kruga dodjele bodovne potpore po zadatcima temeljem zapisnika sjednica narodnosnih samouprava http://www.emet.gov.hu/.../helyi_nemzetisegi_onkormanyzatok_.../. Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa objavio je ocjenu i dodjelu bodova u I. krug za narodnosne samouprave na osnovi ocjene zapisnika sjednica iz 2017. godine koje su poslane narodnosne samouprave. U sustavu bodovanja može se postići najviše sto bodova na temelju obavljenih zadataka na tri područja: zadatci u svezi sa zastupanjem interesa narodnosti (najviše 30 bodova), zadatci vezani uz kulturnu auto-

nomiju (najviše 50 bodova) i zadatci vezani uz narodnosnu opstojnost (najviše 20 bodova). Maksimalni je dodijeljeni broj bodova 10, a svaki bod ima i svoju forintsku protivrijednost. U I. krugu dvije hrvatske samouprave dobile su po 100 bodova, keresturska Hr-

vatska samouprava i Hrvatska samouprava Šomođske županije. Od dana objave rok je za žalbu za narodnosne samouprave 15 dana. Fond za razvoj ljudskih potencijala prihvaća tek žalbu koju je potpisao predsjednik narodnosne samouprave ili njegov zamjenik. Žalba se u privitku može poslati elektroničkom poštom na adresu nemzetiseg@emet.gov.hu. Privitak treba biti digitalna kopija fotografske vrijednosti izvorne žalbe. Žalba se može poslati i poštom u roku od 15 dana na adresu: Emberi Erőforrás Támogatáskezelő, Egyházi és Nemzetiségi Támogatások Osztály, 1387 Budapest, Pf. 1467.

Branka Pavić Blažetin

Od dana objave rok je za žalbu za narodnosne samouprave 15 dana.

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Parlamentarni izbori 2018

Besplatni promidžbeni termini političkih reklama kandidacijskim organizacijama državnih narodnosnih lista

JAVNI MEDIJI

Broj narodnosnih lista koje su pravomoćno uzete u registar Nacionalnog izbornog povjerenstva jest 13, dakle kandidacijska organizacija 13 narodnosti koja je postavila državnu listu ima pravo u trajanju od 10 minuta po listi objaviti svoju političku reklamu u medijskom servisu s najvećim godišnjim prosjekom gledanosti na kanalu Z(atvorenog) d(ioničkog) d(ruštva) medijskog servisa Dunav (Duna Média Szolgálató Zrt.).

Nacionalno izorno povjerenstvo (NVB) na svojoj sjednici od 16. ožujka usvojilo odluku o raspodjeli javnoga programa za objavljivanje političkih reklama što stoji na raspolaganju kandidacijskim organizacijama koje su postavile državnu listu.

Po Zakonu o izornoj proceduri u promidžbenom razdoblju koje prethodi općim izborima za parlamentarne zastupnike kandidacijska organizacija koja je postavila stranačku listu za objavljivanje političkih reklama ima na raspolaganju vrijeme od 470 minuta. Vrijeme koje stoji na raspolaganju kandidacijskih organizacija među stranačkim listama mora se podijeliti u jednakom omjeru.

Nacionalno izorno povjerenstvo usvojilo je odluku o raspodjeli javnoga programa za objavljivanje političkih reklama koje stoji na raspolaganju kandidacijskim organizacijama državnih narodnosnih lista.

Po Zakonu o izornoj proceduri u promidžbenom razdoblju koje prethodi općim izborima za parlamentarne zastupnike kandidacijska organizacija koja je postavila državnu listu, za objavljivanje političkih reklama ima na raspolaganju vrijeme od 130 minuta. Vrijeme koje stoji na raspolaganju kandidacijskih organizacija među narodnosnim listama, mora se podijeliti u jednakom omjeru. Broj narodnosnih lista koje su pravomoćno uzete u registar Nacionalnog izbornog povjerenstva jest 13, dakle kandidacijska organizacija 13 narodnosti koje su postavile državnu listu, ima pravo u trajanju od 10 minuta po listi objaviti svoju političku reklamu u medijskom servisu s najvećim godišnjim prosjekom gledanosti na kanalu Z(atvorenog) d(ioničkog) d(ruštva) medijskog servisa Dunav (Duna Média Szolgálató Zrt.).

KOMERCIJLANI MEDIJI

Nacionalno izorno povjerenstvo (NVB) na svojoj sjednici 16. ožujka usvojilo je odluku o raspodjeli programa za objavljivanje političkih reklama koje stoji na raspolaganju kandidacijskim organizacijama koje su postavile državnu listu na ATV-u, RTL-u i Radiju Advenio Zrt.

Temeljni zakon utvrđuje dva se u poradi odgovarajućeg obaveštavanja potrebnog za uspostavu demokratske javnosti u izornoj promidžbi, politička reklama može emitirati isključivo bez protuvrijednosti (naknade), uz uvjete koji osiguravaju jednake mogućnosti. Zakon o izornoj proceduri (Ve.) podrobno opisuje pravilo, te razlikuje politički oglas, odnosno političku reklamu: pravni propis političkim oglasom naziva sadržaj objavljen u tiskovnome proizvodu (odnosno na internetu i u

kinu) radi populariziranja ili poticanja na potporu neke kandidacijske organizacije ili neovisnog kandidata.

Politička reklama – čiji je cilj također populariziranje kandidata, kandidacijske organizacije – može se objaviti na televiziji ili radiju.

Medijski servisi koji nisu javni, nisu obvezatni emitirati političke reklame takve vrste, ali se toga mogu primiti. Oni su do 17. veljače mogli prijaviti Nacionalnom izbornom povjerenstvu (NVB) da žele osigurati mogućnost objavljivanja političkih reklama.

Do narečenog roka ATV Zrt. i RTL Klub prijavili su da žele objaviti političke reklame u razdoblju izborne promidžbe. Oba su medijska servisa naznačila da ukupno vrijeme objavljivanja žele osigurati u trajanju 300 minuta, za kandidacijske organizacije stranačkih lista osigurat će po 235 minuta, a za kandidacijske organizacije koje su postavile narodnosne liste po 65 minuta. Prema odluci Nacionalnog izbornog povjerenstva usvojenoj u petak, kandidacijske organizacije koje su postavile stranačke liste, imaju pravo na po 10 minuta i 13 sekundi, a one koje su postavile narodnosnu listu, na po 5 minuta programskoga vremena u programu na ATV-u i RTL-u.

Advenio Zrt. označio je Nacionalnom izbornom povjerenstvu da na trima radijskim kanalima (Class FM, Class FM HU i Class FM UK) želi emitirati političke reklame u izornoj promidžbi. Za to na kanalu želi emitirati 1450 minuta političke reklame, od toga 1147 minuta za postavljajuće stranačkih lista i 303 minute za postavljajuće narodnosnih lista. (Class FM svoj program emitira na internetu). Po odluci Nacionalnog izbornog povjerenstva, za političku reklamu jedne stranačke liste može se osigurati po 49 minuta i 52 sekunde, a za jednu narodnosnu listu 23 minute i 18 sekundi u medijskom servisu Advenio Zrt. po kanalu. Prema Zakonu o izornoj proceduri, medijski servis uz jednake mogućnosti može objaviti političke reklame kandidata, odnosno postavljajuća liste i neovisnog kandidata, kod zajedničkog kandidata, odnosno zajedničke liste one zajedno imaju pravo naručiti političku reklamu.

Uz političku reklamu zabranjeno je dodati mišljenje, vrednovano objašnjenje. Za objavljivanje političke reklame medijski servis ne može tražiti, i ne može primiti protuvrijednost (naknadu).

-mcc-

Minority SafePack Initiative – milijun potpisa za raznolikost Europe

O zaštiti prava manjina u okvirima Europske unije okvire određuju među ostalima Europska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima i Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina. Europska građanska inicijativa (FUEN) smatrajući da postojeći standardi imaju nedostatke, potakla je Minority SafePack Initiative – milijun potpisa za raznolikost Europe, paket mjera kojima bi se unutar EU-a unaprijedila prava nacionalnih manjina, za što je potrebno milijun potpisa unutar EU-a, unaprijed određeni broj unutar država članica EU-a, kako bi se sedam točaka paketa mogle početi primjenjivati kroz tješkove donošenja odluka u institucijama EU-a. Ako niste do sada potpisali inicijativu, to možete učiniti najkasnije do 3. travnja 2018. preko ovoga linka: <http://www.minority-safepack.eu/>.

Izješće o radu glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu 2014. – 2017.

Pismo izvješće za sjednicu HDS-ove Skupštine od 3. veljače

U političkom životu Mađarske, praksa manjinske politike ostvaruje se preko institucije glasnogovornika. U međunarodnoj usporedbi takva institucija zapravo ne funkcionira nigdje drugdje, i prošle četiri godine potvrđuju da kod parlamentarne demokracije ona najučinkovitije potvrđuje svoja prava u dvorazinskim parlamentima. U tom vas pogledu izvješćujem o radu prošle četiri godine.

Glavni je teren glasnogovornikova rada Narodnosni odbor. U okviru tog Odbora glasnogovornik odrađuje svoje zadatke definirane u Ustavu i Zakonu o parlamentu. „To je organizacija Parlamenta koja potiče, predlaže, komentira i kontrolira vladine poslove“.

Poradi uspješnog rada glasnogovornici su unutar Narodnosnog odbora utemeljili tri pododborna sa po pet, to su:

- Nadzorni pododbor, koji prati izvršenje, ekonomski utjecaj i deregulacijske procese zakona koji spadaju pod nadležnost Narodnosnog odbora
- Pododbor za javnu prosvjetu i kulturu
- Pododbor za samouprave, vanjsku politiku i proračun.

Član sam i dopredsjednik javnoprosvjetnog i kulturnog pododborna, a zahvaljujući tomu, – kao delegirani član Narodnosnog odbora – također sam član Odbora za kulturu u Mađarskom parlamentu, s pravom konzultacije.

Narodnosni odbor ima cilj postići punopravno zastupništvo svih nacionalnih manjina u Parlamentu. Vidljivo je da tijekom izbora 2014. godine, imali smo vrlo male mogućnosti za postizanje punopravnoga parlamentarnog mandata. Po svom stajalištu, mislim da zastupništvo u demokraciji najbolje se može ostvariti u parlamentima s dvije komore. Trenutna, vladajuća elita nije voljna izgraditi takvu vrstu zastupništva i ne nastoji podupirati punopravno političko zastupništvo nacionalnih manjina u Mađarskoj.

Poslije ovih misli, sada bih vas izvješćivao o svome vlastitom poslu i o djelatnosti nacionalnih manjina.

Prije sam spomenuo da glasnogovornici najučinkovitije mogu djelovati u okviru Narodnosnog odbora i upravo zbog toga ću vam ga predstaviti, smatrajući nacionalne manjine kao jednu cjelinu.

Htio bih pokazati nekoliko podataka o radu Narodnosnog odbora.

Broj zasjedanja i trajanje sjednica odbora u protekle četiri godine:

Godina	Broj zasjedanja	Trajanje (sat : minuta)
2014	15	28 : 53
2015	27	52 : 38
2016	19	24 : 03
2017	24	31 : 13

Sjednice su – bez izuzetaka – imale kvorum, štoviše, umalo svaka sjednica održana je s maksimalnim brojem glasnogovornika.

Narodnosni se odbor nadovezao na Zakone o narodnostima koji su postali dio dnevnih redova, budući da je to na početku osiguralo kućno pravilo i bili su – prije svega – proračunske, financijske naravi. Tijekom rada u Parlamentu, zadnje godine već je Odbor inicirao – s posebnom inicijativom – Parlamentu one zakone za koje se htio nadovezati da postanu dio dnevnog reda.

Godine 2014. Odbor je diskutirao o sedam zakonskih prijedloga, od kojih je tri Odbor inicirao.

Godine 2015., od 20 zakonskih prijedloga Odbor je inicirao deset.

Godine 2016. Parlament je sveukupno 14 puta uveo u svoj dnevni red točke nacionalnih manjina.

Godine 2017. jedanaest točaka nacionalnih manjina bilo je predstavljeno u Parlamentu.

U navedenim slučajevima Odbor je vodio detaljnu raspravu i gotovo u polovici slučajeva davao prijedloge za promjenu zakona. Na tim detaljnim raspravama i vlada je bila prisutna i iznijela svoja stajališta o prijedlozima za promjenu zakona. Najkarakterističnije je bilo da je inicijator – sa strane Lisnice – zastupao gospodin voditelj Odjela, a u slučajevima prijedloga za promjenu zakona s troškovnim objektom, prisutan je bio i gospodin zamjenik državnog tajnika.

Odbor – u skladu sa svojim kontrolnim zadacima – više puta saslušao je ministra ljudskih resursa, gospodina Zoltána Baloga, državnog tajnika za kulturu, gospodina Pétera Hoppála, gospođu dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, zamjenicu ustavnog pravobranitelja i zamjenicu pravobranitelja nacionalnih manjina, te gospodina Miklósa Soltésza, državnog tajnika za vjerske, narodnosne i civilne odnose. Osim toga, Odbor je saslušao izvješće Izbornog povjerenstva i predsjednika Nacionalnog izbornog ureda te stručne obavijesti predsjednika ÁSZ-a i obavijest mješovitih odbora o odnosima, mogućnostima i radu nacionalnih manjina u Mađarskoj s matičnim domovinama.

Odbor se s posebnom pozornošću bavio pojavljivanjem manjinskih emisija na javnim televizijama pa je tema više puta bila na dnevnom redu. Kao pozvani gosti predavači, generalni direktori MTVA, Duna Médiaszolgáltató Nonprofit Zrt. i javne zaklade MTVA Odboru su izvješćivali o strukturi manjinskih emisija, a o njihovu položaju i vremenu emitiranja predavanje održao je voditelj Glavnog uredništva za manjinske, vanjske i izdvojene projekte.

Djelovanje Odbora na polju međunarodnih odnosa nije bilo pretjerano jer su glasnogovornici sudjelovali prije svega na sastancima vezanim za matičnu državu. U okviru svoga djelovanja, Odbor je primio delegaciju Povjerenstva za ljudska prava Moldavskog parlamenta, Povjerenstva za narodnosti iz Kine, predsjednika Finskog parlamenta Számi, stručnih članova Vijeća Europe za Regionalne i manjinske jezične karte te manjinskog pravobranitelja Organizacije europskog odbora za suradnju.

Nadalje, htio bih vas izvješćivati i o najvećim rezultatima rada glasnogovornika. Potpore iz proračuna za djelovanje i opstanak nacionalnih manjina znatno su se povećale. Prije uvođenja institucije glasnogovornika, te se potpore nisu mijenjale tijekom niza godina. Približavajući se kraju parlamentarnog ciklusa, možemo izjaviti da su se od 2014. godine proračunski izvori utrostručili.

Rezultati našega rada u brojkama

1. Zajednička potpora **za narodnosne samouprave, narodnosne civilne udruge i narodnosne programe** 13 postojećih nacionalnih manjina:
  - a) u 2014. godini iznosila je 3 milijarde i 857 milijuna forinta
  - b) u 2018. godini iznositi će 10 milijarda i 377 milijuna forinta;
2. Rast potpore za **Državne narodnosne samouprave i medije te njihove ustanove i institucije** u razdoblju od 2014. do 2017. godine:
  - godišnji rast u prosjeku od 75,76 %
  - unutar toga rast potpore za hrvatsku manjinu od 85,82 %;
3. Potpore za **djelovanje mjesnih manjinskih samouprava**:
  - a) u 2014. godini iznosile su 506,7 milijuna forinta
  - b) u 2018. godini iznositi će 1 milijardu i 882,2 milijuna forinta;
4. Potpore za **ostvarivanje stručnih zadataka** mjesnih narodnosnih samouprava:

- a) u 2014. godini iznosile su 1 milijardu i 13,3 milijuna forinta
b) u 2018. godini iznosit će 1 milijardu i 747,4 milijuna forinta;

5. Rast okvira potpore iz fonda NEMZ:

Naziv	2014. (milijuna forinta)	2018. (milijuna forinta)
NEMZ-CISZ	110	500
NEMZ-KUL	110	500
NEMZ-TAB	30	400
NEMZ-PED	10	15
NEMZ sveukupno	260	1415

6. Novonastali okviri potpore od Narodnosnog odbora:

Naziv	2014. (milijuna forinta)	2018. (milijuna forinta)
Potpore za narodnosna kazališta i kazališnih skupina	0	130
Potpore za javnoprosvjetne i kulturne ustanove , koje su u održavanju mjesnih narodnosnih samouprava	0	280
Dodatna potpora za mjesne narodnosne samouprave koje su održavatelji ustanova	0	60
Nove potpore sveukupno	0	470

7. Novoosnovane potpore **narodnosnim ustanovama** – koje su u održavanju mjesnih i državnih narodnosnih samouprava – u razdoblju od 2014. do 2018. za obnovu i izgradnju:

- a) 2014. godina 0
b) 2015. godina 441,2 milijuna forinta a
c) 2016. godina 882,4 milijuna forinta + jednokratno 400 milijuna forinta zahvaljujući promjeni zakona o proračunu u
d) 2017. godina 882,4 milijuna forinta
e) 2018. godina 1 milijarda i 4,4 milijuna forinta.

Prošlih sam godina bio član brojnih, važnih hrvatsko-mađarskih delegacija, u društvu Lászlóa Kövéra, predsjednika Mađarskog parlamenta, i Jánosa Ádera, predsjednika Mađarske. Ti sastanci uvelike pomažu u rješavanju problema s matičnom zemljom i u velikoj mjeri jačaju vezu dviju država. Naprimjer, takvi su sastanci bili u 2017. godini:

U travnju 2017. godine s gosp. Jánosom Áderom, predsjednikom Mađarske, posjetili smo gđu Kolindu Grabar-Kitarović, predsjednicu Republike Hrvatske u Zagrebu.

Kao članovi Odjela mađarsko-hrvatskoga prijateljstva Interparlamentarne unije Mađarskog parlamenta, uz vodstvo gosp. predsjednika Matije Firtla, 22. i 23. lipnja 2017. godine ugostili smo izaslanstvo Odbora za vanjske poslove Hrvatskog sabora, čiji je član bio i gosp. Robert Janković, predsjednik Mađarskog partnerskog odjela hrvatskog zakonodavstva.

Poslije, 12. rujna 2017. godine, kao članovi delegacije, ugostili smo gđu Predsjednicu i ujedno pribivali njezinoj svečanoj dodjeli odličja „doctor honoris causa” na Sveučilištu Corvinus u Budimpešti.

Kao članovi Odjela mađarsko-hrvatskoga prijateljstva Interparlamentarne unije Mađarskog parlamenta, 9. listopada 2007. godine uz vodstvo gosp. predsjednika Matije Firtla ugostili smo Gordana Jandrokovića, predsjednika Hrvatskog sabora te njegovu delegaciju. Sljedeći dan delegacija sastala se s gosp. Jánosom Áderom, predsjednikom Mađarske, a potom smo sudjelovali na njihovu sastanku s predsjednikom Mađarskog parlamenta Lászlóom Kövérom.

Na poziv Odjela za hrvatsko-mađarsko prijateljstvo Interparlamentarne unije Hrvatskog sabora, kao član delegacije Mađarsko-hrvatskoga prijateljstva Interparlamentarne unije Mađarskog parlamenta, 12. – 14. prosinca sudjelovao sam na radnom sastanku u Zagrebu. U tri dana posjetili smo gosp. Gordana Jandrokovića, predsjednika Hrvatskog sabora, gosp. Roberta Jankovića, predsjednika mađarskog partnerskog odjela Hrvatskog sabora, gosp. gradonačelnika, gosp. Miru Kovača, predsjednika Odjela za vanjsku politiku te zamjenicu premijera, gđu Mariju Pejčinović-Burić.

Kao delegirani član u stručnom povjerenstvu za natječaje EMMI Támogatáskezelő – a od 2017. godine kao predsjednik povjerenstva – mogu podupirati pozitivne rezultate naših natječaja. Narodnosni odbor unaprijed određuje vodeće smjernice rasporeda potpore što raspoređujemo na osnovi broja predanih projektnih prijava.

Član sam Mađarsko-hrvatskoga narodnosnog mješovitog odbora, gdje sastavljamo preporuke u svrhu očuvanja nacionalnih zajednica u dvjema državama. Ta obveza traje sve do danas. Prošlih smo godina sudjelovali na brojnim sastancima kod voditelja dvaju država (od veljače do lipnja 2017.).

Tri sam godine bio član Savjetodavnog odbora Hrvatske gdje sam se u svojim govorima uvijek zalagao za potporu matične zemlje.

Organizirao sam i ugostio više škola i skupina u Parlamentu te sam također ugostio članove konferencije glavnih urednika hrvatskih novinara.

Osobno sam sudjelovao i potpomagao pri kupnji nekretnine vršendske i salantske Hrvatske samouprave kod Ministarstva ljudskih resursa te – na zamolbu Hrvatske državne samouprave – pomogao sam u pripremi dogradnje škole u Santovu. Također sam sudjelovao u premošćivanju prepreka u financijskom održavanju škola, koje održava Hrvatska državna samouprava.

Unatoč dosadašnjim rezultatima i na temelju iskustava, smatram da instituciji glasnogovornika u Parlamentu i zakonskim odredbama koje se tiču pravnoga stanja Narodnosnog odbora, trebaju dodatne promjene. Predali smo prijedlog za promjenu Zakona XXXVI. iz 2012. godine, koji se odnosi na pravni status parlamentarnih zastupnika i glasnogovornika te nastojimo potaknuti dodatne promjene tog zakona. Namjera nam je potaknuti nadležne pri donošenju zakona na zajedničko razmišljanje. U protekle četiri godine, nažalost, nismo mogli postići rezultate jer trenutna Vlada ne želi promijeniti dosadašnje stanje. Promjene Zakona o narodnostima jedino su mogle pridonijeti skladu među ostalim zakonima, a suvremene promjene u postojanju i opstanku narodnosti nismo uspjeli izvršiti, to će ostati zadatak sljedećeg mandata.

Bitan nam je cilj postići da sve narodnosti u Mađarskoj dobiju mogućnost punopravnog zastupništva u Parlamentu.

U Pečuhu 17. siječnja 2018. godine

Mišo Hepp
glasnogovornik Hrvata
u Mađarskom parlamentu

Jedinstvena priredba bunjevačkih Hrvata

Muško prelo u Gari

Domaći orkestar „Bačka“

Hrvatska samouprava sela Gare 3. ožujka organizirala je već tradicionalno Muško prelo, jedinstvenu zabavu bunjevačkih Hrvata. Unatoč snježnu nevremenu, u mjesnom domu kulture okupilo se umalo dvjesto gostiju iz Gare i okolnih naselja, ali i prekograničnih prijateljskih naselja. Za večeru pripremljen je uobičajeni ovčji paprikaš, a u šest velikih kotlova kuhalo se šest ovaca, ukupno 120 kilograma ovčjeg mesa. Za večeru pobrinulo se šest kuhara i dva organizatora. Izvrsni ovčji paprikaš zaliven je još izvrsnijom kapljicom vina jer, kako reče jedan od organizatora i sudionika, na Muškom prelu uz ovčji paprikaš „sve se pije što ne triba grist!“

Tijekom večeri na muškoj zabavi, koja uz bunjevačke Hrvate okuplja i pripadnike drugih narodnosti, za dobro raspoloženje i ove se godine pobrinuo domaći Orkestar „Bačka“ koji je, već po navadi, Muško prelo otvorio bunjevačkom himnom „Kolo igra, tamburica svira“, a njima su se pjevanjem pridružili i brojni sudionici.

Dio najzaslužnijih za tradicijski ovčji paprikaš

Gosti iz prijateljskog naselja Topolja

U ime organizatora okupljene je pozdravio predsjednik garske Hrvatske samouprave Martin Kubatov, među njima posebno predstavnike prijateljskih naselja iz Topolja iz Hrvatske te susjedne Riđice i Rastine iz Srbije, predsjednika Odbora za kulturu i vjerska pitanja Hrvatske državne samouprave i novinara Hrvatskoga glasnika Stipana Balatinca, jednako tako i garskog načelnika Bélu Faa, vijećnike samouprave naselja i nazočne svećenike. Uz to je prenio i pozdrave glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Miše Heppa koji se zbog nevremena nije mogao odazvati pozivu.

Muško prelo izniklo je iz običaja pokladnog utorka kada se posljednji put zabavljalo, uz jelo, piće i tambure, reče nam uz

ostalo umirovljeni učitelj i harmonikaš Stipan Krekić koji se i ove godine pridružio svojim učenicima, Tamburaškom sastavu „Bačka“. Prije tridesetak godina obnovili su stari običaj, skupili slanine, „divenice“ i jaja te se okupili u gostionici. Potom su došli na zamisao da se okuplja uz ovčji paprikaš i tamburaše, u početku samo za Hrvate Bunjevce, a međuvremeno je prošireno i na duge pripadnike narodnosnih zajednica u Gari.

Prema riječima glavnog organizatora Martina Kubatova, predsjednika mjesne Hrvatske samouprave, ovo je bilo trideseto Muško prelo u ovom obliku. Nekada se okupljalo na pokladni utorak u Lenkinjoj mijani, a zabavljalo se do pola noći. Pokretači su bili Tončo Mujić, Tuno Zegnal i Jakov Dujmov, a odonda se štošta promijenilo. Više se veselilo pred orkestrom, ali i danas okuplja mnoštvo.

Druženje uz dobru večeru, domaću rakiju i vino, uljepšano je bunjevačkom pjesmom i tamburaškim napjevima, pa je zabava i ove godine potrajala do zore.

S. B.

SANTOVO

Državna udruga šokačkih Hrvata u Santovu, s naslovom „Opstanak tradicija i kulture Hrvata Šokaca“, 6. travnja organizira proljetni sastanak koji će se održati u santovačkoj „Čajani“ (Teaház) radi primanja novih članova. Na dnevnom je redu upoznavanje s djelovanjem i planovima novoorganizirane šokačkohrvatske udruge, financijsko izvješće i prijam novih članova. Svi koji se žele učlaniti ili podupirati rad Udruge mogu se prijaviti uz uplaćivanje godišnje članarine u iznosu od 2500 forinta. Po završetku sastanka slijedi druženje uza zajedničku večeru i tamburašku glazbu.

Godišnja skupština Udruge baranjskih Hrvata

O prošlogodišnjem radu i planovima za tekuću godinu

Skupština Udruge baranjskih Hrvata ove je godine održana 24. veljače u prostorijama vršendske Šokačke čitaonice. Kako nam uz ostalo reče predsjednica Marijana Balatinac, udruzi, koja je do tada imala 83 člana, priključilo se još 12-13 novih članova. Budući da se pozivu odazvalo 27 članova, kako je naznačeno i u pismenoj pozivnici, sukladno Pravilniku, sjednica je sazvana pola sata kasnije s istim dnevnim redom.

Prema prihvaćenomu Financijskom izvješću Udruge za 2017. godinu, lani je ostvaren ukupan prihod od 1 715 000 forinta, od Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu 205 000, od Ministarstva ljudskih resursa 1 200 000, a od članarine 294 000 forinta. Rashodi su ostvareni u iznosu od 1 580 000 forinta, od toga za organiziranje Omladinskog kampa 400 000, za Županijsko natjecanje ribiča 82 000, za Usavršavanje crkvenih zborova 86 000, a za Kulturno-gastronomski festival 475 000 forinta. Preostalo je potrošeno za administrativne troškove djelovanja i troškove prijevoza na razne priredbe, primjerice za hodočašće na adventski Zagreb i drugo.

Skupština je prihvatila i Proračun Udruge baranjskih Hrvata za 2018. godinu koji se planira s prihodima i rashodima od 2 000 000 forinta. Putem natječaja od Ministarstva ljudskih resursa za Omladinski kamp u Podaci Udruga je dobila 600 000 forinta, za Gastrofest 200 000, za djelovanje 800 000, a od članarine očekuju 200 000 forinta.

Prema planu rada i programa za 2018. Godinu, organizirat će ili suorganizirati ove priredbe: Gostovanje dubrovačkog KUD-a „Lindó“ 24. ožujka u Mohaču, a 25. u Salanti, 4. travnja glavna proba pjevačkih zborova u Vršendi za nastup u osječkom Hrvatskom narodnom kazalištu

Sudionici usavršavanja zborova na nastupu u Mišljenju

koji se predviđa krajem svibnja, 12. svibnja sudjelovanje na godišnjoj skupštini te Kulturnom i gastronomskom danu Saveza Hrvata u Mađarskoj (SHM) na Fancagi u Baji, 14. srpnja Županijsko natjecanje ribiča u Mišljenju, 21. – 26. kolovoza Omladinski kamp u Podaci kraj Makarske, od rujna do studenog usavršavanja baranjskih pjevačkih zborova, te 8. prosinca Natjecanje u nadijevanju kobasica i gastrofest u Mišljenju. Početkom veljače ostvareno je već gostovanje pjevačkoga zbora u Belišću u Hrvatskoj.

Za godišnju skupštinu SHM-a u Baji organizira se autobus koji polazi iz Pečuha, a prijave se očekuju do kraja travnja na e-mail adresu Udruge baranyaihorva-

tok@gmail.com ili na telefonu 06-20/3980514. Za natjecanje ribiča, ako su natjecatelji članovi obitelji članova Udruge, onda ne plaćaju ništa, ostali pak 1000 forinta (cijena objeda). Omladinski kamp organizira se za djecu i unuke članova Udruge za dob od 14 godina. Za sve koji imaju OM-oznaku (s đlačkom iskaznicom) cijena je 20 000 forinta po osobi (smještaj u Hotelu Budapest u Podaci, polupansion, izleti: Mostar, Makarska rivijera, Dubrovnik, Ston, izlet brodom još pod planiranjem). Prijave se očekuju do 15. travnja (uplatom pola cijene boravka).

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban obavijestio je nazočne o državnim hrvatskim priredbama za 2018. godinu, posebno o onima koje će se održati u Baranji, a predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac o županijskim priredbama.

Osim toga bilo je još riječi i o personalnim pitanjima. Budući da se dužnosti odrekao tajnik Silvestar Balić, na njegovo je mjesto izabrana Ružica Kovačević za blagajnicu, a za tajnika dosadašnja blagajnica Brigita Štivić.

Nakon Skupštine upriličen je i susret baranjskih Hrvata s gostima iz Hrvatske (Belišće, Gajić), a razgovaralo se o mogućnostima prekogranične suradnje, zajedničkim projektima i natjecanjima, ponajprije s obzirom na susrete i usavršavanja pjevačkih zborova.

Stipan Balatinac

Sudionici usavršavanja zborova

Znanstveni kolokvij u čast biskupu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata svoj LIII. znanstveni kolokvij, koji je održan 8. ožujka 2018. godine u subotičkome Pastoralnom centru Augustinianum, posvetio je 250. godišnjici rođenja biskupa Pavla Sučića (11. siječnja 1767. – 13. travnja 1834.). Uvodno su slovo održali dr. Pero Aračić, ravnatelj Zavoda za znanstveni i umjetnički rad HAZU-a Đakovo, i Tomislav Žigmanov, ravnatelj ZKVH-a. U sklopu kolokvija održana su četiri predavanja koja su bila izložena i na međunarodnome znanstvenom skupu priređenom u Đakovu 15. prosinca 2017. godine prigodom 250. obljetnice rođenja Pavla Matije Sučića:

Vladimir Nimčević, prof. (Subotica): Izvori za povijest obitelji Sučić u Subotici (do konca prve polovice 18. stoljeća); Stjepan Beretić, dipl. teol. (Subotica): Subotički župnik Pavao Sučić; Mirko Čurić, prof. (Đakovo): Pavao Sučić u radovima i knjigama đakovačkih autora; dr. sc. Stjepan Blažetin (Pečuh): Pjesma Jánosa Pakróczyja Nepomuka prigodom imenovanja Pavla Matije Sučića za stolnobiogradskog biskupa.

FOTO: HRVATSKA RIJEČ

Koprive koncert i prezentacija novog albuma

Gosti: Petra Grišnik & Klapa Pinkovac

6. aprila, petak, od 19 uri

Sambotel Bartók terem/Dvorana
(Ulica Ferenc Rákóczi 3.)

Uskrs mira od Krista

Put u nebo posut je svagdašnjim križevima. Svatko ima svoj križ. Tko veći, tko manji. Križ je utkan u ljudsku sudbinu. Često je nametnut i protiv naše volje. Trebamo ga prihvatiti, prigrliti i strpljivo nositi. Pred tajnom smrtni nalazimo se svaki dan. Isusa Posljednja večera, kao vrhunac ljubavi, pokazuje već u njegovu životu. Milost Božja jača je nego sve nedaće života. „Da Krist nije uskrsnuo, uzaludno bi bilo naše vjerovanje!” (sv. Pavao) Uskrsnuće je vijest koja se čovjeka najdublje tiče. Bez uskrsnuća naša bi vjera bila bez sadržaja, život bez nade. Uskrs je pobjeda u Boga. Krist je umro za naše uskrsnuće. Isus Krist pobjeđuje bol, patnju, smrt. Isusovo je uskrsnuće prvi i najveći temelj naše vjere. Uskrsnućem svoga tijela Isus je želio pokazati kako se ne moramo bojati. Poslije uskrsnuća Isus nije došao među apostole radi njih samih – nego radi cijeloga svijeta, pa zato kaže: „Mir vama! Kao što mene posla OTAC, tako i ja šaljem vas.” (Iv.20. 19-23) Svojim uskrsnućem Krist nam je donio mir i radost. Samo Bog može unijeti mir u ljudske duše. Neka nam Uskrsli Isus – po zagovoru svoje Presvete Majke – udijeli milost i dovede nas do slave Uskrsnuća.

Jelka Gregeš

Trenutak za pjesmu

Kuda bih vodio Isusa

Isuse blagi, u doba kasnih sati,
kad još bdiju siromasi tvoji,
skromnom krojaču odvest ću te, da ti
jedno obično odijelo skroji.
I obućaru malom, koji svu noć kuje
oštre čavle u teški potplat.
Dok tvornice cipela žučno bruje.
Milion pari skuju za jedan sat.
Zatim čovjeku, koji šešire pravi,
sa spuštenim obodom, da skrivaju bol.
Jedan će da se nakrivi i na tvojoj glavi.
Prostran da u se primi i tvoj oreol.
Onda ćemo poći u krčmu kraj grada,
koja liči na stari, nasukani brod.
Gdje braća za stolom, od silnog jada
bacaju čaše i šešire na pod.
Prvi krik pijetla bit će britka strijela,
od koje će ti srce da krvari.
Drugi krik pijetla bit će mrak u dnu čela.
Prepoznat ne ćeš ni ljude ni stvari.
A trećim krikom kad se pijetli jave,
o Isuse, zateturat ćeš od bola.
Tvoj šešir će pasti s glave.
Šešir i aureola.

Nikola Šop

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska samouprava XII. okruga i Hrvatska samouprava Novoga Budima pozivaju sve zainteresirane na predstavljanje knjige Dinka Šokčevića *Hrvatska od stoljeća 7. do danas* (Zagreb, Naklada Durieux, 2016.) koja će se održati 10. travnja 2018., s početkom u 17 sati u Dvorani „Gobelin” Hotela Gellért (1114 Budapest, Szent Gellért tér 2). O knjizi će govoriti dr. sc. Antal Molnár iz Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti i autor.

Županijsko odlikovanje „Za narodnosti” Židanki Žužani Horvat

„Kamo me je Bog postavio, imam onde i dužnost, ku iz srca, iz moći, kako nek morem duhovno, opravim. Ta dužnost se mora spuniti do smrti!”

Za ugarskom himnom 13. marcijuša, utorak, na svečanoj sjednici skupščine Željezne županije, u čast 170. obljetnice Ugarske revolucije 1848., u sambotel'skom Domu Željezožupanijske samouprave visoke časne goste iz političkoga i društvenoga žitka te brojne odlikovane ljude je pozdravila ugarska himna i melodija Željezne županije za kom su dijaki sambotel'ske Gimnazije Lajosa Nagya dali prigodni program, a László Majthényi predsjednik Željezožupanijske skupščine je održao svoj svečani govor. Zatim su uručene županijske nagrade za istaknuto djelovanje na razni područji društvenoga, stručnoga, športskoga, narodnosnoga žitka. Med odlikovanimi ovput je bila i Žužana Horvat, židanska kantorica, vjeroučiteljica, dirigentica jačkarnoga zbora Peruška Marija.

tribi hrvatski dičji igrokaz zavježbati, Žuža je svenek u pripremi. Na početku organizacije omladinskoga katoličanskoga tabora Peruška Marija, pri razni školski prilika ona je bila sigurna točka, a pravoda se je zalagala i za osnivanje Igrokazakoga društva u Hrvatskom Židanu. Brojne su nje zasluge, a ona bi je zatajala. Za koga bi rekli, ako ne za nju da je vjerna čuvarica gradiščanskih vridnosti i tradicij, a ne nazadnje i hrvatskoga jezika i svisti. „Po pravom ne znam čim sam si zavridila ovu nagradu, ali svi oni bi morali ovde biti danas, s kimi sam mogla skupa djelati duga ljeta”, rekla je Žužana Horvat za proslavom u svojoj svetačnoj opravi, ku je i toga dana s veseljem nosila jer, kako

je dodala, gizdava je Hrvatica u Ugarskoj. „Kamo me je Bog postavio, imam onde i dužnost ku iz srca, iz moći, kako nek morem duhovno, opravim. Ta dužnost se mora spuniti do smrti”, a kad se za ovimi lipimi misli pita, ima li svenek moći i energije za svu onu lištu djelovanja, onda je jako jednostavan odgovor: „I to nije moja moć, i to iz odzgor dostane človik, kot i ufanje za zutrašnji dan, a za današnji dan ljubav. A ljubav ne to znači da ću te objamiti i ćemo se kuševati, nego da ja dobro kanim tebi, a i svojemu narodu. Tako se trsim da današnja ljubav zutra bude istina, s tim skupa ne smimo zabiti da smo Hrvati i da su i naša dica hrvatskoga podrijetla. A Hrvat je ta, kot isto i katoličan, komu su i nukići Hrvati i katoličani, ili obrnuto”, naglasila je Židanka, koj smo u sambotel'skom morju ljudi toga se utorka iz srca veselili ter joj čuda zdravlja, snage i strpljenja zaželjili da dalje koraca na, za nju, odredjeni Božji puti. *Tiho*

Skromna, tiha, učna da u pozadini marljivo djela prez velike larme i tiranja senzacije, jur desetljeća dugo čini ono, što činiti mora. Za dobrobit Židancev, u službi svojega naroda. Kljetu će svečevati 30. jubilej kantoriranja i 25. ljetu vjeroučiteljstva. Nje jačkarni zbor Peruška Marija u Hrvatskom Židanu ovo ljetu skupa s njom, dirigenticom, veseli se srebrnoj godišnjici. A ovo je i jedna od tih zajednic kade se naša slavljena dobro čuti. Polag toga se rado obraća na hodočasnom mjestu Peruške Marije, kamo već od deset ljet pelja na dan sv. Ivana noćno shodišće, kot i u Plajgor u čast sv. Martina. Kad je tribi predavanje držati o vjerskom žitku, kad je tribi s dicom otkriti lipotu svoje okolice, kad je

Jačkarni zbor Peruška Marija koji ljetos svečuje svoj srebrni jubilej

Korizma i Uskrs kod Hrvata u Mađarskoj

Zaklada „Zornica“ 13. ožujka 2018. u prostorijama budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakčoga doma priredila je šestu Pasionku baštinu pod skupnom temom: Korizma i Uskrs kod Hrvata u Mađarskoj. Izlagači skupa bili su: sestra Dijana Pučko, Lilla Trubić, Timea Šakan Škrilin, Jelica Kőrösi i Stjepan Pepelnjak. Potom je upriličen kratak koncert nekoliko članica Ženskoga zbora Augusta Šenoe i scenske umjetnice Petre Grišnik.

Nazočne na šestom izdanju Pasionke baštine u ime domaćina u školskom predvorju pozdravila je ravnateljica škole Ana Gojtan. Ona je naglasila da joj je iznimno drago što se priredba održava u HOŠIG-u, u ustanovi koja se redovito uključuje u kulturni i vjerski život Hrvata mađarskoga glavnoga grada te je izrazila svoje zadovoljstvo da publika može razgledati izložbu radova hošigovaca što su oni zajednički pripremili s profesorom likovnog odgoja Zoltánom Csomósem na temu nadolazećega blagdana Uskrsa. Potom su polaznici škole kazivali prigodne stihove i pjevali uskrsne pjesme u glasovirskoj pratnji profesora pjevanja Stjepana Dombaija, a program je osmislila vjeroučiteljica škole Jelica Kőrösi. Nakon razgledanja izložbe ovo preduskršno zbivanje nastavljeno je u školskoj knjižnici. Voditeljica zaklade „Zornica“ Milica Klaić Tarađija govorila je o tome da je poticaj za organiziranje Pasionke baštine u Mađarskoj dobila upravo prateći rad i programe zagrebačke Udruge „Pasionka baština“. Ukratko se osvrnula na protekla događanja po Mađarskoj što je priredila Zaklada i istaknula da je naglasak uvijek bio na duhovnosti, kulturno-tradicijskom bogatstvu korizmenoga razdoblja i blagdana Uskrsa. Posebno je pozdravila i predala riječ predsjedniku Udruge „Pasionka baština“ Jozi Čikešu koji je sažeo dosadašnje priredbe Udruge i bogatstvo njezina djelovanja. Skrenuo je pozornost na nadolazeću svečanost koja je, kako reče, ujedno i proširena mogućnost za suradnju, a riječ je o izložbi molitvenika na hrvatskom jeziku koja će biti u prostorijama Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a čin će otvoriti predsjednik akademije Zvonko Kusić.

Ovogodišnji preduskršno „oratorij“ otvorila je časna sestra karmelićanskoga reda Božanskog Srca Isusova Dijana Pučko s predavanjem na temu: „Duhovni aspekti korizme“, osobno svjedočanstvo. Njezina je priča o osobnom iskustvu bila čvrsta duhovna osnovica, poput snažnoga i otpornoga hrasta, za sljedeća predavanja. Pitanja koja bi svaki vjernik trebao postaviti: što za njega osobno znači korizma i čemu primjerice odricanja ili molitve. Da, trebamo shvatiti, iskonski doživjeti da je u središtu korizme osoba Isus Krist, naš Bog, a mi smo osobe, ljudi kojima je nužno spasenje. „Shvatila sam da ima netko tko mene i svakog od nas toliko ludo voli da je bio spreman trpjeti, biti uhvaćen, mučen, bičevan, razapet i da je dao svoj život za mene i svakog od nas osobno. On je platio svojim životom moje spasenje. Kako onda ne uzvratiti mu ljubavlju i zahvalnošću? Zapravo, povjerenjem u njega, a to se onda zove vjera. Shvatila sam tada koliko je moja vjera do tada bila površna, izvanjska, tradicijska, prazna, bez osobnog odnosa s njim. Imala sam tada 17 godina, te godine bila je moja posebna korizma. Korizma koja mi je donijela promjenu života, prihvaćanje Boga u moj život, zapravo to se zove obraćenje“, rekla je sestra Dijana. Suradnica Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Lilla Trubić govorila je o pisanicama i Uskrsu, a svoje izlaganje je obogatila slikama pisanica. Mlada znanstvenica u uvodu je govorila o podrijetlu pisanica, o njihovoj simbolici, bojama i motivima kao što su: cvijeće, klas pšenice, djetelina,

Sudionici Pasionke baštine

ptice, leptiri, zečevi, voće i povrće ili geometrijski motivi; i ne u posljednjem redu kršćanski uresi poput križa, navodi iz Biblije, riba kao simbol prvih kršćana ili trokut s okom u sredini kao simbol Boga. Posebno se osvrnula na križevačke crne pisanice i na legendu o crnoj boji koju joj je ispričala Ruža Hum, a zaključno je govorila o hrvatskim običajima vezani za Uskrs. Urednica i voditeljica hrvatskih emisija MTV-a Timea Šakan Škrilin upoznala je publiku s radom hrvatskog uredništva, potom je predstavila publici važnija hodočastišta Hrvata u Mađarskoj, vrijeme i način njihovih hodočašća, a posebno je govorila o zemaljskim hodočašćima koje redovito organizira Hrvatska državna samouprava. I pri kraju svoga izlaganja emitiran je film o lanjskom hodočašću u Međugorje hrvatskih vjernika u organizaciji eržebetvaroške Hrvatske samouprave. Vjeroučiteljica Jelica Kőrösi upoznala je nazočne s korizmenim i uskrsnim pjesmama te molitvenicima Hrvata u Pomurju. Predstavila je najstariju poznatu zbirku kajkavskih pjesama Prekomursku pjesmaricu iz 1593. godine, Pavlinski zbornik ili Pavlinsku pjesmaricu iz 1644., Prekomursku-Martjansku p(j)esmaricu ili Nedelišćansko-markiševsku crkvenu pjesmaricu iz 1632. godine. U pjesmarici, kako vjeroučiteljica Kőrösi reče, pretežu hrvatskokajkavska jezična obilježja s izrazitim fonetskim, morfološkim i leksičkim obilježjima prekomorskog, odnosno zapadnomeđimorskoga govora. Potom je govorila o molitvenicima i kao zanimljivost je istaknula da su pojedini rukom pisani i spaseni od zaborava. Dio ovih molitvenika bit će izložen na već spomenutoj priredbi u Zagrebu. Među korizmenim pjesmama u tiskanom su molitvenicima primjerice: Počinje se strašna muka..., Staše mati kruto tužna..., Tužni dani od sveh stran ili O moj Jezuš muku Tvoju. Iscrpno predavanje naslova „Pogled na korizmene običaje u Hrvata“ imao je Stjepan Pepelnjak. Redoviti profesor Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, među inima, prikazao je početak obilježavanja pučke korizme, o regionalnim sličnostima i različitostima običaja, običajima za Veliki četvrtak, Veliki petak i Uskrs u Hrvata.

Ovogodišnja Pasionka baština završena je koncertom nekoliko članica Ženskoga zbora Augusta Šenoe i scenske umjetnice Petre Grišnik te druženjem u školskoj blagovaonici uz ukusnu večeru i kapljicu domaće rakije i vina.

Kristina Goher

Sedma „Posebna škola hrvatskoga jezika“ u Koljnofu

Sa skupnim projektom Vukovinske centralne škole i Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića u Koljnofu, pod nazivom Posebna škola hrvatskoga jezika, upoznati smo jur pred sedmimi ljeti. Formula je jednostavna: dva tajejne dugo u koljnofskoj školi podučavaju dvi posudjene učiteljice iz Hrvatske, a u drugoj fazi projekta, svenek 4. razred školarov putuje na jednotajejno jezično usavršavanje u Hrvatsku. Buševečka i vukovinska škola omogućuju da dopodne dica pohadjaju nastavu, a otpodne stoju na raspolaganje različite djelaonice, izleti, putovanja.

Učiteljice Sanja Mutka i Katica Mohoš vježbaju igrokaz u 5. razredu

Ovo ljeto, od 26. februara do 9. marcijuša, „gostovale“ su na zvanarednoj školskoj akciji dvi mlade kolegice, Silvija Kolarek Ježić, profesorica hrvatskoga i engleskoga jezika, i Sanja Mutka, profesorica hrvatskoga jezika, ke su na zadnji dan svojega boravka, skupa s dicom predstavile gostom i domaćinom rezultate i uspjehe dvotajejnoga spravišća. Nismo je samo posjetili na ura hrvatskoga jezika, nego smo se s njimi i razgovarali o koljnofskoj misiji. Dvi jako simpatične pedagoginje su nam povidale da su se prijale ove dužnosti i zbog novoga iskustva ter da na ov način nudjaju priliku i gradišćanskoj dici da se pominaju s izvornimi govorniki hrvatskoga jezika. Kako je vik konstatirano, nijedan učitelj kod nas nimalu zadaću u nijednoj našoj školi jer dica sve manje donesu iz doma hrvatskoga, a mirno moremo reći med svimi sredstvi i pomagali ka su za svakoga danas dostupna u poboljšanju jezičnoga znanja, interes je ta koji je najprlje izgubljen. „Ja sam zapravo mislila da je jezična situacija malo bolja u Koljnofu, ali kad se na-

Na kraju ure hrvatskoga jezika u drugom dijelu 5. razreda

Ravnateljica škole Agica Sárközi (na sredini) s gost-učiteljicami Silvijom i Sanjom

đeš u stvarnoj situaciji, onda se prilagodiš. Malo improvizacije, malo pomaganja i onda to nekako ispadne dobro“, kaže Silvija, i od nje prikzame rič Sanja: „Mi smo prvi put ovdje, dobile smo preporuke od kolegice koje su bile lani i predlani ali prethodnih godina ovdje, znale smo da će ovo biti dobro iskustvo za nas, a i to da su ovdje ljudi jako susretljivi, otvoreni i dragi, a i djeca su nas oduševila. Iskreno, i ja sam očekivala u višim razredima malo bolje znanje, jer duže uče hrvatski jezik, ali zadovoljna sam i mislim da samo trebaju nastaviti učenjem, malo usavršavati svoje znanje i bit će sve dobro!“ Kad u razgovoru zajdemo do približavajućega rastanka, obadvi se slažu, imaju želju vratiti

se u Koljnof. A sad kad idu domom, odnesu odvud i dojme, a pravoda nastane u nji i neka praznina, jer falit će im koljnofski učeniki, ki su pristojni i lipo odgojeni i ki su im zaistinu postali dragi za ovo kratko vrime. Agica Sárközi, ravnateljica koljnofske škole istakne samo pozitivnu stranu ove suradnje. „Mislim da su naše gošće bile oduševljene školom, interaktivnim pločam, raspravljale smo čuda i o metoda podučavanja hrvatskoga jezika i rekly su mi da bi još ostale med nami. To je najbolji mogući odgovor na to da su s radošću sudjelovale u ovom pokusu. Bila sam im na ura, kade je svenek vladala posebna atmosfera i ke su jako brzo odletile“, dodaje još školska direktorica. U drugoj fazi ove suradnje projdući tajejan je 4. razred od 15 dice bio na jednotajejnom posjetu Hrvatskoj. Gradišćanci su sudjelovali u školskoj nastavi, a uz to su, kot i svenek, upoznali lipote Turopolja kot i znamenitosti Zagreba. Što naliže hrvatskih partnerstav, po riči Agice Sárközi, naredni miseci još shranjaju presenećenja s pedagoškim usavršavanjem u Slavonskom Brodu, jednotajejnim gostovanjem u Kiseljaku (u partnerskoj općini Koljnofa u BiH) na kraju aprila, Školom prirode u Dramlju (na početku junija) i ljetnim hrvatskim kampom na Pagu.

Tiho

Podravske (križevačke) crne pisanice

OVAKO nam je prije nekoliko godina o križevačkim pisanicama govorila Križevačanka Ruža Hum: „Ono lepo bilo, crnu boju smo dobili od guboča (s hrasta), ono bi skuvali, od onog bi bila crna jajaca. „Kisica“ se pravi od pločice bakra, treba odrezati i na iglu treba namotati, onda na šibicu svezati te močiti u otopljeni „vojsak“ i najlepše se može pisati ako je mlačno jajce... Sad sam pokalaisala... sad ide u crnu farbu. Ima kad dva-tri dana se kvasi dok boja uhvati redovno, ima kad odmah, kada kako. Onda denem u peč nek se vojsak otopi, onda izbrišem jel s krpičkom jel s papirom, stare sen gledala kad su pisale, stareje žene, i od svoje majke to se tako naučilo usput. Malo podaprti, i ide to jednako. To je „gusto pismo“, jedan najstareji motiv, pa klinčok,

FOTO: ARHIV HRVATSKOGA GLASNIKA

ne znam što je poruka! „Piknje“ to je plodnost, a to mort je sunce, od tog mi ništa nisu kazale stare žene, one su sam majale, nisu one znale to. Skupile bi se i pisale uveče, ali ako su baš šarale, po dvi-tri bi se nakupile, jedna pomagala drugoj, jedna pisala, a druga „kalajsala“ (voskom pokriti), nek brže svrše. Jednu korpu su naučile, manja korpa, krušna korpa dopola, pisati pisanica. Kad koliko se pisalo, koliko su nanele kokoši, trebalo šparati i za svećenje trebalo kupiti, al zato svatko dobi i krsna djeca i prijatelji, svakom je stigla pisanica. Koje su bile baš jako lepe, one su čuvali i one koje su posvetili, što za djecu bilo kad se polupala, jedva smo čekali, bome smo pojeli.”

„Pisanice su uvek na Veliki petak delale žene, u sakoj hiži bi se osetil vojsek, bilo je i z lukovinjom, crleni i crni, najbogatije su bile crne pisanice, al zašt su križevačke pisanice crne, zeznala sam prije tri godine“ – priča Ruža Hum o križevačkim pisanicama. „Kad su Isusa hvatali, onda Isus je kazal Mariji: – Mamo, sad

te se pisanice što ste napravili denite si v frtun, jer mi sad moramo bežati, jel odma dođu pa će nas pohvatati. Onda Isus kaže Mariji: – Mamo, sad uvek po jednu po jednu pisanicu bacite njim. Kad su malne stigli na planinu, onda je Isus rekel: „Mamo sad sve što ima pokoturajte im, onda su stali kod vrbe, a vrba puščala grane, pokrila nje je. Kad su Isusa raspeli, onda su te pisanice pocrnele, što je crveno ostalo na njima, to je Isusova krv. Zato su križevačke pisanice crne“ – ispričavijedala je RužaHum.

I ove je godine u organizaciji Hrvatske samouprave Križevaca 23. ožujka u mjesnom domu kulture za sve zainteresirane priređeno šaranje pisanica.

Branka Pavić Blažetin

POTONJA – Postavili su ploču Programa Drevne – Drave blizu tog naselja. Taj bi trenutak trebao značiti početak, rekao je načelnik mjesta Tomislav Reis na forumu, gdje je informirana javnost o programu u vrijednosti od 13,4 milijarde forinta, koji obuhvaća i Šomođsku županiju. László Márk, ravnatelj Uprave za vode južnog Zadunavlja izvijestio je nazočne da je u tijeku izradba planova za izvođenje radova, koji će obuhvatiti programe 45 naselja. Prema očekivanjima, do kraja ljeta planove će uspjeti usuglasiti s agrarnim i turističkim partnerima. Projekt služi upravljanju vodama i ekologijom, ali će daljnja ulaganja biti povezana s njime. U Šomođskoj će županiji u ta ulaganja biti uključeno sedam naselja. U Potonji će se izgraditi mjesto za uzimanje vode s visokim učinkom kojim će postupkom moći osigurati navodnjavanje šuma i livada ako je suša. Pomoću toga programa 22 mrtvice moglo bi se ponovno upotrebljavati. Na potonjskom forumu Csaba Nagy, predsjednik Skupštine Baranjske županije, i László Szászfalvi, parlamentarni zastupnik, naglasili su važnost suradnje u ostalim područjima.

Mala stranica

SRETAN USKRS!

Europski narodi i plemena slavili su početak proljeća na proljetnu ravnodnevnicu, blagoslivljajući sjemenje raznih plodova postavljanjem obojenih jaja na oltar. Uskrs je dobio ime po anglo-saksonskoj božici plodnosti Ostari. Kako je kršćanstvo jačalo, širilo se svijetom, i Crkva je prisvojila i pomalo izmijenila već postojeca nekršćanska slavlja. Kristovo je uskrsnuće povezano s proslavom ravnodnevce i nastao je Uskrs.

Uskrsni zec

Mnogo je priča o tome kako je nastao uskrsni zec. Prema jednoj legendi, božica plodnosti Ostara, pretvorila je pticu u zeca, zec je bio brz poput ptice, ali ipak je bio razočaran što nije ptica, te mu je Ostara jedan dan u godini omogućila da liježe jaja, baš poput ptice. Zbog toga je poslije u priču ušlo i uskrsno gnijezdo.

Pisanice

Uskrsna su jaja simbol plodnosti i rađanja novog života. Poznato je da su se u prošlosti jaja bojila svijetlim bojama kako bi se proslavio dolazak proljeća, a običaj darivanja jaja potječe još prije dolaska kršćanstva.

Blagoslov hrane

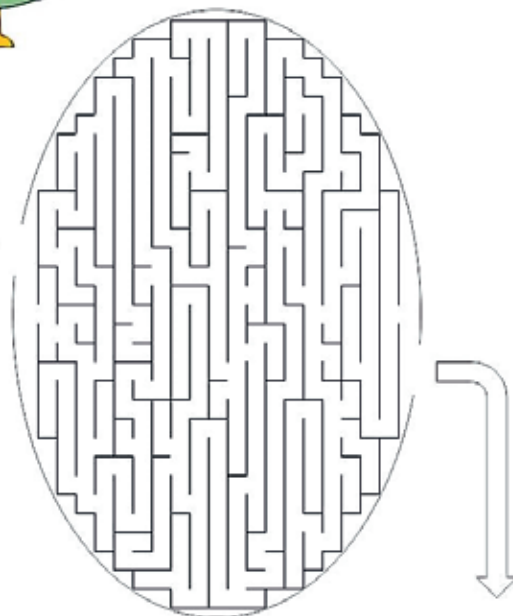
Post koji traje od Pepelnice, prekida se prepunim blagdanskim stolom. Katolički vjernici u crkvu na uskrsno jutro nose košaru punu hrane (jaja, kruh, luk i šunku koja je simbol blagostanja) na blagoslov.

Uskrsni labirint

JADNA JE KOKA IZGUBILA SVOJE
PILIĆE... POMOZI JOJ DA IH
NAĐE...

Stručno usavršavanje za hrvatske učitelje

Keresturska i serdahelska osnovna škola, na temelju natječaja, lani su dobile naslov „Bazična obrazovna ustanova“, čime su dobile i dodatne zadatke. U okviru toga redovito organiziraju savjetovanja, radionice, natjecanja, usavršavanja. Jedan od tih programa bio je i ogledni sat hrvatskoga jezika Roberta Katanca, učitelja kotoripske osnovne škole, 6. ožujka u keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski“, na koji su se okupili nastavnici hrvatskoga jezika iz regije.

Nastavnik iz Kotoribe Robert Katanec na oglednom satu hrvatskoga jezika

Učitelj Robert Katanec iz Kotoribe (Međimurje), zahvaljujući Hrvatskomu kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“, u Keresturu podučava tamburicu i hrvatski jezik tjedno jedan dan u višim razredima. Kako se može spojiti glazbena kultura s književnošću odnosno kako može poslužiti kao sredstvo saobraćaja za učenje jezika prikazao je međimurški učitelj održavanjem hrvatskoga sata. Za temu je izabrao ljubavnu baladu koja se veže uz jednu od najomiljenijih zabavnih pjesama „Ružo moja crvena“, koju je uspio obraditi vrlo zanimljivo s različitih gledišta. Nazočni pedagogi dobili su razne zamisli o obradbi novoga gradiva, ljubavne pjesme, od igre predodžaba, asocijacija s

kojim se razvija leksik učenika, preko slaganja pjesme, upoznavanja krajeva Hrvatske, do uglazbljene pjesme. Nastavnici su bili oduševljeni satom, također i voditeljica Zavoda Zorica Matola.

– Današnja djeca više nemaju takav jezični fond hrvatskoga jezika kao što smo mi imali kada smo pohađali školu, jer onda se još i kod kuće govorio hrvatski jezik. Mislim da lektor-učitelj iz Kotoribe mnogo pridonosi tomu da keresturska djeca imaju mogućnost vježbati jezik s izvornim govornicima. Lektor-učitelj pomaže i nastavnicima ako im je potrebno kakvo pomagalo pri podučavanju jezika. Troškovi osiguranja lektor-učitelja prilično su visoki i zbog samog putovanja iz

Kotoribe (dnevno 100 km), iako je mjesto svega nekoliko kilometara od Kerestura (i kod tog se problema vidi koliko bi bio potreban most kod Kerestura i Kotoribe), no mi ćemo po svojim mogućnostima nadalje podupirati taj projekt. – rekla je gđa Matola nakon održanog sata.

Ravnateljica keresturske škole vrlo je zahvalna Zavodu što na taj način pomaže učenje i razvoj znanja hrvatskoga jezika kako u krugu učenika, tako i nastavničkog zbora.

Učitelj Katanec veoma rado dolazi u Kerestur, prema njegovu mišljenju djeca imaju dobar odnos prema učenju, znatiželjna su, njihov rječnik postoji, samo je važno da se to izvuče kroz razne komunikacijske tehnike, s jezičnim vježbama. Katkad to najbolje djeluje na hodniku ili kada se uči tamburica, jer tada se oslobode. Nažalost, u domovima se ne nastavlja razgovor na tom jeziku, to je zapreka, naravno njihovo učenje često ovisi i o tome koliko su djeca motivirana.

Učenici osmog razreda Johana Kornelija Nikli i Blaž Sabo odlični su učenici iz hrvatskoga jezika, rado razgovaraju s učiteljem, kažu da je on uvijek dobre volje, nasmiješen, uvijek nešto novo, zanimljivo donese na hrvatski sat, a najviše vole i to kada učitelj svira i pjeva.

beta

Deseti put priređen Pomurski fašnik

Hrvatska samouprava sela Pustare prije deset godina započela je priređivanje Pomorskog fašnika, kako bi oživila taj stari običaj i nudila priliku za druženje pomurskoj hrvatskoj zajednici. Ove je godine Fašnik održan 9. veljače nešto skromnije, naime zbog mnoštva događanja, ovaj put nisu stigle družine iz drugih mjesta. „Pustarčice“ i „Pustarčani“ potražili su doma staru odjeću, maskirali lice i krenuli u povorku pjevajući, huškajući. Članice Pjevačkoga zbora „Biseri Pustare“ obukle su se u kauboje i pripremile se s veselim suvremenim kaubojskim plesom. Kod novopredane seoske krušne peći okupilo se mnoštvo mještana, gdje su se dijelile ukusne kobasice, gibanice i pokladnice (krafne) za sve sudionike fašničkog veselja. Pustarski načelnik Laci Prekšen pozdravio je okupljene, zahvalio je hrvatskoj samoupravi na organizaciji i pozvao sve okupljene da s veseljem otjeraju zimu.

Kauboji, članice pjevačkoga zbora

beta

PARLAMENTARNI IZBORI

POŠTOVANE HRVATICE I HRVATI

MOLIMO VAS DA NA PARLAMENTARNIM IZBORIMA
8. TRAVNJA 2018. PODRŽITE LISTU
HRVATSKE DRŽAVNE SAMOUPRAVE

HRVATSKA LISTA

SVAKI JE GLAS VAŽAN ZA BUDUĆNOST NAŠE ZAJEDNICE

GLASUJTE NA HRVATSKU LISTU

PARLAMENTARNI IZBORI

GLASUJMO NA HRVATSKU LISTU!

Jozo Solga
 Ivan Gugan
 Joso Ostrogonac
 Ana Gojtan
 Edita Horvat-Pauković
 Angela Šokac Marković

